

JOHFRA

Dagboek 1950

Johfra (1919 - 1998) heeft gedurende de periode van 1938 tot en met 1998 dagboeken bijgehouden welke in totaal zo'n 6.000 pagina's beslaan.

Gerrit Luidinga (1942) kreeg als artistiek erfgenaam in 1998 de dagboeken in handen. Tot in 2011 heeft hij de inhoud hiervan gedigitaliseerd en geredigeerd alsook voorzien van vele referenties naar afbeeldingen, recensies, oeuvre-index, correspondentie etcetera

Auteursrecht

Op de inhoud van de dagboeken van Johfra en de uitwerking hiervan door Gerrit Luidinga is het auteursrecht van toepassing.

DAGBOEKEN
JOHFRA
integraal
13
1950

© JOHFRA

1950

Boek 3

(vervolg)

[3*1135 t/m 1172][1 februari t/m 31 december]

© JOHFERA

► **BIJLAGEN GEHEIMSCHRIFT** (vervolg periode 3): 3*1135 t/m 1172 → 1 februari t/m 31 december, met onderbrekingen

► **DAGBOEKSTILTE** (periode 2): 19 februari t/m 3 september, met uitzondering van enkele dagen in leesbaar schrift en in geheimschrift

3*1157 | 13 mei (zo)

Uitersten moeten altijd vermeden worden, want het leven schommelt om het midden en de natuur doet niets dan verzachten en nivelleren. Het westen bedient zich slechts van uitersten of tracht het althans te doen. Het werkt aldus zichzelf tegen en verspilt zodoende energie. Activiteit alleen leidt tot uitputting zonder ervaringsverrijking (het westen). Passiviteit alleen leidt tot verzadiging en dood (het oosten). Ontucht is niet goed en kuisheid is niet goed. Hartstocht alleen is niet goed en koelheid alleen is niet goed. Een gesprek is afwisselend spreken en luisteren. Iets kan nooit lang bestaan zonder zijn noodzakelijke tegendeel op te roepen, dat dit iets spoedig zal verdringen. Ja veronderstelt een nee. De dag bestaat bij de gratie van de nacht, het goede bij de gratie van het kwade. De seizoenen wisselen. Alle leven ademt en alles leeft door dat het ademt, ook de zon ademt. Deze eeuwige wisselingen vormen het leven en het zijn. Hoe dichter de uitersten bereikt worden, hoe heftiger de schommeling naar de andere uitersten, want de reactie is even groot als de actie en de natuur streeft altijd naar evenwicht in beweging.

Een uiting is een krachtsanspanning die moeheid veroorzaakt. Dan houdt de uiting op, waardoor de slinger overslaat naar de passieve zijde van de indrukken, wat weer de prikkel en de kracht geeft tot nieuwe uitingen. Als we begrip krijgen voor de seizoenen van het zijn, dan willen we niet het onmogelijke. Dan richten we ons naar de wetten en de tijden en komen we in harmonie met het Grote Leven.

Zo ontstond na de veruiterlijking van het Romeinse rijk in de decadentie de verinnerlijking van het eerste christendom, waarop weer een reactie volgde, beginnende bij de Renaissance die zijn hoogtepunt had in de Franse revolutie en het materialisme daarna. Hierop volgde weer een verinnerlijking in deze tijd, die niet zuiver christelijk meer is, maar gevoed wordt door oosterse filosofieën. Zelfs de wetenschappen van nu vergeestelijken meer en meer. Zo heeft ook het oude christendom, hoewel officieel bij het volk nog steeds in zwang, zijn functie als drager van de westerse cultuur moeten afstaan aan andere denkwerelden.

3*1158 | Parijs, juli

► Musée des Arts Décoratives.

gouden grond:
figuren donker, warme kleuren (boogpaneeltjes)
figuren bruin en wit als grisaille behandeld
figuren transparant over het goud met omber

blauwe grond:
figuren in reliëf wit (grond ceruleum blauw)
figuren goud (grond ceruleum blauw)
figuren goud met omber gediept (grond indigo)
figuren grisaille (grond indigo in ovaaltjes)

rode fond:
figuren goud transparant, zwarte en groene accenten (donkerrood fond, Chinese kast)
figuren grisaille in gouden lijst (grond rode oker)
figuren goud (grond in rode oker)
figuren lichtgrijs, blauwgrijs, lichtroze, gele oker licht (grond wijr ood, bijna zwart)

figuren:	goud met rode accenten (grond zwart)
figuren:	goud met grijze accenten (grond zwart)
figuren:	zwart, rood, gouden accenten (grond grisaille)
figuren:	gedempt goudoker, Napels geel gehooft met grijze accenten (fond grijzachtig groene aarde)
figuren:	grijs, lichtblauw, roze accenten (fond chroomoxide op zwart af)
figuren:	ijsblauw, licht paarsgrijs, warm grijze accenten (grond wit)
figuren:	chroomoxide, ultramarijn (fond chroomoxide met veel wit)
figuren:	chroomoxide met zwart met ultramarijn en een weinig gebrande sienna, accenten: gele oker met grijs (fond kraplak met gebrande sienna en een weinig wit)

3*1159 | *Parijs, juli*

► Louvre.

ganma: Velázquez: *Infante Margareta*
zwart, gele oker, rauwe sienna, kraplak gelazuurd met transparant groene aarde, roze accent

contrast: wit, waarin aanklinkend bij het ganma Napels geel, optisch grijs als contrastkleur

ganma: El Greco: *Lodewijk IX, de Heilige*
warme grijsen van zwart tot omber en Napels geel
contrast: warm roze, gemaakt door wit-grijs onderschildering, waarover gebrande sienna heel dun gelazuurd, wat werkt als Engels rood. Daarover dun groene aarde. Vlees bij contrast aanklinkend.

ganma: goud, kraplak, Engels rood, omber, warm zwart
contrast: grijzachtig groenblauw terugkerend in bleek vlees van een lijk met groenachtig omber schaduwen

ganma: Botticelli: *Venus met rozenmand*
groene aarde, omber, groenblauw (warm), warm groen op zwart af, vlees licht grijsgroen (roze over groene aarde)
contrast: kraplak, Engels rood, roze, rozeachtig grijs

ganma: Botticelli: *Maria met Christus en Johannes-kind*
groene aarde, omber, warm groengrijs, bruinwit, mantel groene aarde over blauwgrijs (zeer donker), rauwe sienna, goud, warm blauwgrijs, licht blauwgroengrijs
contrast: roze en kraplak

Fond	grisaille, mantel: schaduw, groenbruinzwart, lichten; groene aarde over Napels geel. Onderkleed: lichten, licht cadmium rood. Schaduwen, kraplak. Juweeltje: smaragd groen
gamma	goud, gebrande sienna, rauwe oker.
contrast	(in een mantel) grisaille gediept met omber, cadmium groen accentje
gamma	zeer donker omber, lichte omber, vlees, Napels geel, Engels rood waarover
contrast	kraplak, rauwe sienna, warm wit blauw groen waarover groene aarde
gamma	zwart, Napels geel, goud, mosgroen, geelachtige gebrande sienna
contrast	kraplak donker, kraplak licht
gamma	Lumi: <i>Salomé met het hoofd van Johannes de Doper</i> zwart, rauwe sienna, vleesoker, kleine accenten gebrande sienna, mosgroen, warm roze, wit
contrast	blauw grijs (tinnen schaal), donker groenblauw
gamma	Lumi (of Sodom): <i>Heilige Familie</i> zwart, vleesoker, Engels rood, rauwe sienna over Napels geel, kraplak over
contrast	Napels geel, mosgroen accent, warm grijs accent donker groenblauw, licht groenblauw
gamma	Lumi: <i>Het slaapje van Jezus</i> donkere omber, Engels rood overgaande naar kraplak, omberachtig grijs,
contrast	gebrande sienna, roze waarover groene aarde, mosgroen, Napels geel roomwit
gamma	Titiaan: <i>Vrouw aan toilet met bolspiegel</i> zeer donker omber, rauwe sienna, warm vlees, roomwit, accent van gebrande
contrast	sienna deels met kraplak bedekt, donker mosgroen en mosgroenachtig grijs gehoofd met Napels geel donker groenblauw- grijs
gamma	Bronzino: <i>Portret van een beeldhouwer</i> warme grijzen, blauwachtig grijs, zwart, mosgroen, wit
contrast	vleesoker, accenten goudoker en een weinig gebrande sienna
gamma	Barbieri: <i>Het visioen van Heilige Hieronimus</i> omber, groenbruin, okergrijs, grijsachtige rauwe sienna, warm wit, grijsachtige
contrast	gebrande sienna (bruine caput mortum) groenblauw, van zwart overgaande tot wit
gamma	Del Sarto: <i>La Charité</i> omber, groene aarde, geelgrijs
contrast	licht grijsblauw, donkerblauw, licht rozepaars, goudoker
gamma	Titiaan: <i>Frans I</i> zwart, zwartachtige omber, mosgroen, warm wit

contrast	Napels geel waarover kraplak gelazuurd
gamma:	Rafaël: <i>Balthazar Castiglione</i>
contrast	zwart, grijs, okergrijs, wit vleesoker
gamma:	Rafaël: <i>Jeanne van Aragon</i>
contrast	ombers, rauwe sienna, goud, kraplak gelazuurd over Engels rood, warm vlees, mosgroen accent wit, optisch grijs, donkerblauw
gamma:	Palma de Jongere: <i>Admiraal Vincenzo Cappello</i>
contrast	zeer donkere groene aarde, warme grijzen, ombers kraplak dubbel en enkel gelazuurd over withoging
gamma:	donkere omber, goud, warm vlees, rauwe sienna, kraplak over rauwe sienna gelazuurd
contrast	blauw, grijs
gamma:	Veronese: (-)
contrast	zwart, donker groenblauw, licht groenblauw, donker blauwgroen overgaand naar licht blauwgroen, goud, warm grijs, wit, omber kraplak licht, kraplak donker
gamma:	Lorenzo Lotto: <i>Heilige Hieronimus in de woestijn</i>
contrast	warme en koele grijzen, accent: warme groene aarde, warm Napels geel, koel blauw donkere en lichte kraplak
gamma:	ceruleumblauw, grijswit
contrast	rauwe sienna, Napels geel, groene aarde

► Musée Guimet Paris, juli 1950.

Ideeen naar aanleiding van oosterse kunst

- terracotta vormen met losse inzetstukken, bijvoorbeeld een draak met ingestoken staart;
- opplakken van losse figuren (afgegoten gips of terracotta op de vlakke muur).

Ⓜ afb. 132 – pag 248 → ideeën naar aanleiding van oosterse kunst in Musée Guimet te Parijs
(vwr schetsjes met verklarende tekst) Ⓜ

Mistige middag

Een grot, gevuld met geheimzinnig donker, uitgespoeld door de branding waartussen glibberige stenen die op de bodem liggen. De zee klotst. Grote schelpen en hoorns kleven tegen de wanden, vanwaar bossen zeewier en algen hangen. In verborgen hoeken hebben inktvissen en kreeften hun nesten gebouwd en vanuit die hollen loeren ze met hun grijparmen en scharen. Even onder de wateroppervlakte wiegen geweldige, heldere zeeanijelieren op de

deining van het water heen en weer. In deze grot wonen tritons die soms wild met elkaar stoeien en zeemeerminnen en nereïden liggen loom op de met wier begroeiide stenen, blank en glanzend in het halfduister, dat slechts flauw verbroken wordt door het matte licht van een mistige herfstdag, dat door een verre opening binnenvalt.

Terugkeer van de jacht

Een ruime grot met hier en daar legersteden van stro en dorre bladeren. Vaatwerk ligt verspreid. Rond een helder brandend vuur op de voorgrond liggen saters, faunen en faunussen hun roes uit te slapen, schilderachtig verlicht door de rode vlammen van het vuur. Links op de achtergrond dansen nimfen om een bok heen, die door kleine saters wordt aanbeden. Van rechts door een opening, waaruit een mistroostig grauw daglicht binnenvalt, komt Diana met haar gevolg van nimfen en faunen die wild en vruchten dragen, de grot binnen.

► Grotte Buttes Chaumont, Paris, juli 1950.

Grot met druijsteen. Faunen die tegen de wanden klimmen en elkaar helpen. Faunskoppen die uit spleten komen kijken. Vleermuizen fladderen verschrikt op. Buiten, voor de openingen, hangen slierten klim op naar beneden.

Uit een gat waar de wand in het plafond overgaat, druip het water naar beneden en vormt een beekje dat over de grond verder stroomt. Van boven, tussen stalactieten, valt daglicht door een schoorsteen omlaag. Couliissen van stalactieten licht tegen donker en donker tegen licht. Kleuren van de stenen grijs, waar de harde korst eraf is gele oker tot Napels geel. Stalactieten omberachtiger en onkerder. Waar het vochtig is Terra di Siena gebrand met warm groene vlekken. In het gat zijn planten te zien die door het doorvallend licht heldergroen zijn.

► Palais de Chaillot, La Cité de l'Architecture et du Patrimoine, Paris, juli 1950

Er moet een oplossing worden gevonden om het decoratieve, het picturale (grafische) en het naturalisme met elkaar te verzoenen. Misschien door vormanalyse à la Picasso. (Veel drummels tekenen en figuurtjes in lijn: romaanse kunst en boekverluchtingen bestuderen)?

Elke vorm heeft zijn archetype. Als men met deze archetypen zijn werk opbouwt, maakt men buitengewoon en bovenaardig werk met de grootst mogelijke expressie.

Bijna alle godsdienstige sekten en mystieke richtingen bij alle volkeren nemen een of meer bovennatuurlijke, oppermachtige wezens aan.

Vraag 1: Is deze aanname een gevolg van het werkelijke bestaan van die wezens? (openbaring of overgeërfde kennis)

Vraag 2: Of vloeit dit aannemen voort uit een algemeen menselijke behoefte? (steun zoeken in het bovennatuurlijke tegen angsten voor natuurlijke machten zoals natuurkrachten en dood)

Vraag: Ontlenen geheiligde geschriften, waaruit de godsdiensten hun gezag en recht menen te kunnen putten, hun gezag uit nog andere bronnen dan uit zichzelf en de uitspraken van de eigen priesters?